

RODOLJUB.

Glasiló „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ in naročnikom „Slovenskega Naroda“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvestopne peti vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr., če se dvakrat, in 15. kr., če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uradništvu „Rodoljuba“ ali pa odboru „Slovenskega društva“ v Ljubljani. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

5. števil.

V Ljubljani, dne 5. marca 1892.

II. leto.

Varujte se sleparskih tujih agentov.

V zadnjih letih posebno pogostoma potujejo križem naše domovine tuji, po večini židovski agenti, ki ponujajo kmetom vsakovrstne gospodarske, malim obrtnikom in rokodelcem pa obrtniške stroje ali mašine. Večjih krajev, zlasti mest in trgov, se ti ljudje ogibajo in le bolj po samotnih vaseh iščejo kupca ali boljše rečeno žrtve. Slovenskemu jeziku po večini niso večji in zato si navadno oskrbé tolmača, ki mora potem po njihovem navedilu hvalisati in v zvezde kovati navadno sleparsko blago. Gorje nevednežu, ki se jim da oslepiti! Omamljen po sladkih besedah, da se pręgovoriti, da naroči za poskušnjo kak stroj, zlasti ker mu agent obljubuje, da vzame stroj brez ugovora nazaj, ako bi ne ugajal. Zaradi „ljubega ređu“ mora potem kupec podpisati „naročilo“, tiskano v nerazumljivem mu nemškem jeziku. Stroj pride, kupec se prepriča, da ni tak, kakoršen bi imel biti po obljubah agenta, tati pa da celo ni za rabo: sklicevaje se na ustni dogovor, vrne stroj, a čez par dni dobi od kake židovske tvrdke na Ogerskem pismo, da je stroj kupljen in da ga mora sprejeti, ako neče, da bo tožba

pela. Ker se tudi zato ne zmeni, češ, hom že pri domači sodniji stvar razjasnil, res dobi čez zopet nekaj dni tožbo, pisano v nemškem ali pa celo madjarskem jeziku, ki ga kliče na odgovor pred to ali ono — ogersko sodnijo. Ves razjarjen in v svesti si svoje dobre pravice, hiti sedaj k odvetniku, tam pa na svoje brezkončno osupljenje izve, da mu ni pomoči, ker je podpisal naročilo, v katerem je zapisano, da so neveljavni vsi ustni dogovori z agentom in v katerem se je podvrgel (in to je najhujše!) sodni oblasti ogrske sodnije! Tako ga je bil agent osleparil in sedaj je treba trdo zaslužene groše šteti za nerabljiv stroj, ki se valja, ker ga je vrnil, na kakem ogerskem kolodvoru in ki ga je moč dobiti zopet le z velikimi stroški. Agent se pa tudi ne more držati, ker nič nima in ker navadno niti njegovega imena ne ve.

To je pesem, ki se vedno bolj pogosto ponavlja v naših krajih in zato smo že večkrat sklenili posvariti svoje bralce pred sleparskimi agenti. Pred par dnevi pa se nam je sporočil posebno grd tak slučaj in ta nas je

LISTEK.

Drobne povesti.

1. Zrno.

Otroci so našli neko stvar, veliko kakor jajce, a podobno zrnu. Dali so nekemu popotniku, to redkost. Ta gre v mesto in proda carju za veliko vsoto to čudno zrno. Car skliče urno modrijane in jih vprašuje, kje bi raslo žito tako debelega zrna. Modrijani tega ne vedó in svetujejo svojemu carju naj skliče stare kmete in te vpraša, če so sejali kdaj tako žito. Res pride star, siyolas, brezzob kmet ob dveh palicah. Car mu pokaže zrno a starec slabo vidi. Vprašan, odgovori, da sam ni nikdar sejal, žel ali kupoval tolikega zrna, morda pa bi vedel njegov oče kaj. Car pokliče očeta; nastopi starec ob jedni palici. Car mu pokaže zrno. Oče si ga natančno

ogleda — ima še dobre oči. Car ga vprašuje: „Očka, ali veš, kje raste tako žito? Morda si sam sejal taka zrna?“

„Ne, svetli car“, odgovori starec, ki je vprašanje dobro razumel in imel boljše uho nego sin, „tako debelega zrna jaz nisem sejal, niti kupoval. Žito pač, ki sem ga žel jaz, bilo je sicer debelejšje nego to, ki ga žanje moj sin, a tako debelo le ni bilo. Pač pa mi je oče pravil, da je on žel še bolj debela zrna nego jaz, on bode gotovo bolje poznal to zrno!“

Cesar pošlje torej po starega očeta.

Pripeljejo ga pred carja. Lahko, brez palice, vstopi starec, oči so mu jasne, govor glasan. Ogleda si stari oče zrno od vseh strani in vsiklikne: „Dolgo je že, da nisem videl takega zrna!“ In odgrizne malo rekoč: „Da, da, tako je“.

napotil v prvi vrsti do današnjega posvarila. Gori v žirovske hribe priklatil se je koncem novembra preteklega leta človek, ki se je predstavljaj kot agent židovskega trgovca Maksa Goldschmieda v Steinmanger-ju na Ogrskem. Posebno toplo priporočal je mline, kateri se z rokami gonijo, to pa najbrže zato, ker je poizvedel, da bi bili taki mlini za tamošnje hribovce res pripravi. Tudi posestniku F. O. v Opoljah ponujal je tak mlin ter pokazaviši na 14letno dekle zatrdil, da dve taki dekleti omenjeni stroj brez muke lahko celi dan gonita. Hvalil je nadalje ta stroj rekoč, da vsake vrste žito melje, ali samo na pol ali pa bolj drobno do najfinejše moke in da se v eni uri da na takem mlinu zmleti 50 kg žita kakoršne koli vrste. Konečno pristavil je tudi še, da odda mlin za več mesecev za poskušnjo in da ga brez stroškov za kupca nazaj vzame, ako bi ne ugajal. F. O. dal se je konečno pogovoriti, da pod takimi pogoji naroči mlin, plačal je agentu 2 gld. nakupa in podpisal, ničesar slabega sluteč, neko nemško naročilo. Čez mesec dni prejel je posestnik F. O. mlin ter ga v pričo sosedov takoj poskusil. Kakor nam je povedal in kakor so pripravljene tudi priče potrditi, zasul je najprej bokal pšenice in dva moža sta mlin cele pol ure gonila s tako težkoto, da sta bila vsa premočena, a moke le ni bilo temveč le takozvan "gries", kateri pa kmetu v nobeno porabo ne služi. Potem zasuli so bokal koruze, a vspanj je bil isti in nekatera zrna so bila celo le na pol pretrgana. Na to poklical je O. zvedenega mlinarja, kateri je mlin pregledal, kamen sklepal in vse uredil. Zasuli so sedaj četrtinico rži in dva človeka sta mlin gonila celi dan, ne da bi bila rž zmleta; če sta "šravbe" nategnila, nista mogla goniti, če sta odjenjala, se pa mlelo ni. Drugi dan prišlo je več sosedov gledat ta "čudotvorni mlin", zasuli so pol mernika koruze in skozi tri ure gonila sta po dva moža mlin, a po desetkratnem zasipanju se zopet ni drugzega pokazalo, kakor "gries", katerega O. ne more rabiti. Nesrečni kupec na poskušnjo se je tedaj do dobrega prepričal, da mlin ni za rabo, ter je zatagal, zanašaje

se na dogovor z agentom, stroj vrnil v Pešto, od koder je prišel. Ob kratkem pa dobi od trgovca Maksa Goldschmieda pismo, da je mlin brezpogojno kupljen, da ima v rokah od kupca menico za vsoukupnino v znesku 150 gld., da stroja ne vzame nazaj in da bo celo kupnino iztožil pri ogerski sodnji v Steinmangerju, kateri se je bil O. v tistem naročilu nevede podvrgel. Ker se O. ni hotel udati, prejel je resnično že v par dnevih tožbo, v kateri tirja Goldschmied, akoravno se bi bila imela kupnina po dogovoru plačati v teku leta v štirih obrokih, hkratu vso kupnino in še obresti. Tožba bila je seveda nložena pri sodnji v Steinmangerju. Sedaj podal se je F. O. ves preplašen k svojemu odvetniku v Ljubljano a ta mu je seveda moral povedati, da se je prenagil vrnivši mlin, da ga ima prodajalec vsled njegovega podpisa v rokah in da se na Ogrskem sploh ne kaže pravdati. Vender pa je pisal odvetnik trgovcu Goldschmiedu, kako je njegov agent ubogega kmetovalca osleparil ter ga je prosil, naj glede na to in ako sploh drži kaj na svoje poštenje, stroj nazaj vzame. Pošteni Maks Goldschmied pa je na to odgovoril, da ga vse to nič ne briga, on da hoče svoj denar in mir besedi. Osleparjenemu F. O. sedaj, ako ni hotel zagaziti v še večje stroške, ni kazalo kakor plačati in tako je udarjen za več kot 200 gld., nerabljeni stroj pa leži na Peštanskem kolodvoru, kjer ga bodo ob kratkem prodali, ako ga O. ne bode hotel z velikimi stroški nazaj vzeti ter tako ohraniti si vsaj žalosten spomin na žalostno kupčijo.

Ta slučaj, katerega resničnost je F. O. pripravljen vsak dan dokazati s pričami, priobčujemo s tem v posvarilo naših bralcev, katerih vsak se bo obranil gotove škoda, ako tujega agenta s stroji pred duri postavi še predno bo le-ta zamogel usta odpreti; na noben način pa naj nikdo ne podpiše takemu človeku ničesar, kar ni pisano v domačem slovenskem jeziku in česar si ne ve raztolmačiti in konečno naj tudi ustno ne obljubuje plačila drugje, kakor na svojem domu, kajti tako

"Povej mi tedaj, dedek" vpraša ga car, "kaj in kje je raslo tako žito? Ali si morda sam sejal tako vrsto na svojem polju, ali drugod kupoval?"

"Ne", odgovarja starec, "ta čas smo vsi želi tako žito; kupovali nismo, ker prodajati žito bilo bi greh; denarja nismo poznali in — vsi smo imeli dovolj živeža".

"Pa kje si sejal, dedek, tako žito, in kje je bilo tvoje polje?"

"Polje moje je bila božja zemlja. Kjer sem oral, tam je bila moja njiva. Prosto je bilo polje, lastnega zemljišča nismo poznali. Delo edino je bilo naše".

"Še dve vprašanji", poizveduje car. "Kako je mogoče, da je raslo nekaj žito tako debelega zrna, in kaj je uzrok, da hodi tvoj unuk ob dveh palicah, tvoj sin ob eni, a ti brez palice? Ti imaš jasne oči, dobre zobe in glasan si? Kako je to?"

"To zato", odgovarja mu stari oče, "ker ne žive ljudje več od lastnega dela in zavidajo soseda. Nekdaj

smo bili bogaboječi — imeli smo lastno blago — delo — tujih izdelkov nismo potrebovali. Izgovorivši te besede starec odstopi.

2. Prvi žganjar.

Brez kosila gre ubog kmet orat, samo krajec kruha vzame seboj. Prišedši na polje, sleče suknjo, položi jo pod grm in pod njo kruh. Za nekaj časa je konj truden in kmet lačen. Le-ta spreže torej konja, da se pase, sam odhiti k suknji, da pojé svoje kosilce. Ko vzdigne obleko — ne najde kruha; išče, išče, trese suknjo, kruha ni. Kmet se čudi: Nikogar ni bilo blizu, in vender je kruh ukraden!

Hudič je namreč ukradel kruh in se skril za grm, da bi slišal, kako se bode kmet jezil in ga klical po imenu. Res, žal je bilo kmetiču, da je okraden, a potolažil se je po svoje: "No, lakote ne umrjem; kdor mi je kruh vzal, mora gotovo še bolj lačen biti — naj mu dobro tekne!"

obljubo podvrže se oblasti tujih sodnij, pri katerih je desetkrat težje pravice iskati in dobiti kakor pri domačih. Sploh pa je neprevidno gospodarske stroje kupovati pri agentih in tujih firmah. Za manjše stroje imamo v Ljubljani domače trgovce, ki so pošteni in katerih se lahko vsak dan držiš. Večje stroje pa naroči po slavnem c. kr. kmetijski družbi v Ljub-

ljani, ki ti bo rade volje naročila, kar rabiš, v pošteni tovarni, katera družbi jamči za blago. Na ta način kupil boš tudi ceneje, kajti tovarne dovolijo družbi ravno toliko procentov, kakor agentom, a družba teh procentov ne pridrži za se, ampak prepusti jih kupcu.

Tako naj ravna, kdor hoče varno in dobro kupiti.

Zahvala in prošnja družbe sv. Mohorja.

Naši slovenski listi so zlasti v zadnjih dveh mesecih toliko govorili o družbi sv. Mohorja, popisujoč njeno stanje v primeri proti prebivalstvu v posameznih župnikovinah, presojajoč njene knjige in spise ali drugače jo omenjajoč v raznih dopisih, da jim mora odbor iz srca hvaležen biti za to, ter jim tem potom izreka svojo najtoplejšo zahvalo za njihovo časa in stvari primerne objave. Menimo, da so s tem jako koristili družbi, ker so neprenehoma na njo obračali pozornost svojih bralcev ravno o najvažnejšem času, ko se večinoma vrši nabira za tekoče družbino leto; tako so se Slovenci sproti spominjali in opominjali, da je prišel čas, ko naj spet pristopijo ali vabijo k pristopu v družbo sv. Mohorja. To nam daje upanje, da tudi letos ne zaostanemo za preteklim letom, akoravno se Slovenci v obče niso imeli pohvaliti z dobro in obilno letino; nadomeščala jo bo gorečnost in izkušena požrtvovalnost načih č. gg. poverjenikov, katere spet lepo prosimo, da ostanejo družbi naklonjeni, kakor dozdaj, da skupno kolikor moč častno izvršimo imenitno svojo nalogo.

Pred svetom smo res da lahko zadovoljni, ako se družbenikov število v prihodnje ohrani tndi le na sedanjí svoji visočini — saj se mu čudijo povsod —, ali če pomislimo, da je tu pa tam družba vender še prepričlo zastopana, da se nahajajo deloma še cele pokrajine, kjer družbine knjige niso dosti znane ali še skoro nepoznane,

vsiljuje se nam v rodoljubno srce goreča želja, naj bi se s takih krajev, zlasti ob naših narodnih mejah, pridobilo in oglasilo kar največ novih udov, to tembolj, ker so tódi naši ljudje v duševnem oziru dostikrat kaj malomarni in zanemarjeni in zato je vsposodbuje in pouka silno potrebni. — Ako pa pogledamo na knjige, ki se pripravljajo bodočim našim družbenikom, privoščili bi najrajši, kar vsaki hiši vsaj po jeden komad vseh šesterih Mohorjevih bukev. Po „Domačem zdravniku“ naj seže vsaka slovenska obitelj, da si iz nje prisvoji modre nauke slavnega zdravnika župnika Kneippa ter jih uvede v življenje pri sebi in drugih, zlasti pri mladini, ki se še brez težave poprime vsega, kar se ji priporoča in čemur se privaja; življenje, uravnano po teh naukih, nam je jedino poročstvo, da se ohrani naš narod čil in zdrav in ga ne potare grozeča potratnost in pogubna mehkužnost. — Naj bi tudi vsakemu Slovincu prišla v roke lepa knjiga: „Jeruzalemski romar“, ki obeta biti prezanimiva in jako vabljiva po vsebini in obliki; nad 50 deloma izvirnih slik jo bode krasilo; vemo, da ko izide, bode jo vsakdo hotel imeti. Kateri kristjan bi pač ne želel kaj več zvedeti o svetih krajih, kjer se je vršilo naše odrešenje in toliko drugih dogodih svetega pisma!

Sicer pa upamo ustreči tudi z vsemi drugimi knjigami, izmed katerih so „Smarnice“ že popolnoma dogotovljene, „Naših škodljivih rastlin“ I. snopič

In kmet gre k studencu, se napije vode, upreže konja in orje dalje. Jezen, da ni mogel pripraviti kmeta do kletve, odide hudič v pekel k svojemu gospodarju in glavarju vseh hudičev, da mu pove ves dogodek. Jezi in srdi se glavar: „Da si bolj zvit nego kmet, bi ga že zapeljal. Glej, da mi odideš precej nazaj gori na svet in storiš svojo dolžnost — sicer te operem s sveto vodo. Tri leta imaš časa!“

Hudič, boječ se svete vode, misli in premišlja, kako bi kmeta zapeljal. Konečno izumi pravo. Proobleče se in vstopi kot reven hlapec v službo pri tistem kmetu.

Bilo je takrat suho leto, in hlapec-hudič svetuje kmetu naj seje na močvirje. Drugim se je vse usušilo — ta kmet pa je imel polne žitnice. Drugo leto mu svetuje, naj seje v hrib; kmet ga uboga. Res nastane deževno vreme; drugim odnese voda vse pridelke, naš kmet je

pa v zadregi kam bi shranil obilno žito. Vpraša torej hlapca, in ta mu svetuje, naj si skuha žganja — kmet ga sluša — pije sam in daje drugim to opojno pijačo.

Hlapec-hudič pusti zdaj službo in se vrne k svojemu glavarju. „Storil sem svojo dolžnost“, pohvali se samosvestno. „Bom videl“, odgovori gospodar vseh hudičev in se napoti z našim hudičem k tistem kmetu.

Bila je polna hiša. Kmet in sosedje sedé okoli mize in se ponujajo z žganjem. Šepava kmetova žena jim toči; s posodo zadene ob mizni ogel in prevrne kozarček žganja.

„Ti krevlja krevljasta, ali je to voda, da tako polivaš“, zaréni kmet nad gospodinjo.

Vrag sune svojega gospodarja in vladarja vseh hudičev s komolcem.

Kmet se dalje jezi in toči sedaj sam.

dotiskan, „Slov. Večernice“ stavljene; ravno kar se pa stavita: „Domači zdravnik“ in „Jeruzalemski romar“.

Zaupljivo torej zopet polagamo prihodnost naše družbe na srce in v roke našim rodoljubnim duhovnikom, vrlim gg. poverjenikom, vnetim narodnjakom in vsem milim slovenskim rojakom — vse proseč blage pripomoči.

Končno opozarjamo še posebno vse naše čč. gg. poverjenike, da naj se nabira družnikov sklene z zadnjim dnevom meseca februarja in naj se vpisovalne pole z

denarjem vred pošiljajo pod napisom: „Družba sv. Mohorja v Celovcu“ franko vsaj do 5. marca t. l. družbinemu blagajniku.

Na spremembo stanovanjskega društvenikov med letom se družba pri tolikem številu ne more ozirati; vsak udobi torej knjige tam, kjer se je dal upisati.

Božja pomoč in božji blagoslov z nami!

V Celovcu, dne 20. svečana 1892.

Odbor družbe sv. Mohorja.

Politični pregled.

Gospodska zbornica je imela koncem februarja zadnjo sejo in brez ugovora vsprejela nekatere zakonske predloge. Glede draginjskih priklad, zaradi katerih je poslanska zbornica sklenila zvišati od vlade zahtevano svoto pol milijona goldinarjev na jeden milijon, pritrdila je gospodska zbornica nasvetu finančnega ministra in znižala svoto, namenjeno za draginjske priklade uradnikom, spet na pol milijona goldinarjev. Vlada se bavi sedaj sosebno z uravnavo našega denarja. Izkušnja je dokazala, da naš goldinar v drugih državah ni toliko vreden, kakor pri nas doma; kdor je torej zunaj naše države moral kaj kupiti, imel je vedno izgubo. Zato namerava vlada upeljati zlato vrednoto, to je, zlati denar bode veljal za kupcijsko sredstvo. Tudi naše goldinarje misli vlada izpremeniti in sicer bode izdala nov denar, ki bo vreden ravno pol sedanjega goldinarja in se imenoval „krona“. Šodi se, da bo to na veliko korist našemu gospodarskemu življenju; dal Bog, da se to upanje uresniči. — Deželni zbori avstrijski so se vsi sešli. Glavno pozornost vzbudil bo deželni zbor češki, kajti tam bodo hude razprave mej Čehi in Nemci. Tudi Staročehi in veleposestniki so proti takimenovani spravi, akoravno tega ne kažejo tako odkrito kakor Mladočehi. Vlada bo

izrekla, da se drži dogovorov in s tem bo bržkone končana razprava, zakaj večina deželnega zbora glasovala bo proti njim. — V Bukovini nastale so bile baš zadnje dni velike homatije. Deželni predsednik sprl se je z nekaterimi rumunskimi plemenitaši in tudi z deželnim glavarjem. Ker je večina deželnega zbora proti Romunom in za grofa Paceta, odpovedali so se vsi k njej pripadajoči poslanci mandatom in tako je bila vlada prisiljena razpustiti deželni zbor in razpisati nove volitve, pri katerih bo že skrbela zato, da rumunska stranka ne bo dobila več toliko veljavo, kakor je imela doslej. — Na Dunaji je mnogo tisoč delavcev brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Ti delavci začeli so razgrajati in zahtevati dela, da jim bo mogoče živeti. Mestni župan je izdal oklic, vabeč, naj premožni ljudje pomagajo delavcem kakor vedo in znajo in ta oklic je imel dobre nasledke, kajti nabrali so že več tisoč goldinarjev, s katerimi podpirajo siromašne delavce, posebno tiste, ki imajo rodbine. — Na Hrvatskem vrše se mej Strossmayerjevo in Starčevićovo stranko nekakšna pogajanja, da bi se ti dve stranki združili in branili skupno in složno pravice svojega rodu in svoje domovine, katere pravice teptajo Madjari s pomočjo domačih izdajnikov in

Tu stopi v hišo od dela utrujen, a nepovabljen kmet; pozdravi družino, se vsede in gleda. Drugi pijo žganje — tudi on bi se ne branil. Utrujen je močno. Revez požira slino — kmet pa zarenči nad njim, da mu ni moč vseh napajati.

Zopet sune vrag svojega glavarja, češ: prej je bil osoren z ženo, sedaj je prevzeten in neusmiljen proti revežu — vedno lepše!

Kmetje pa so se kratkočasili pri žganji. Bili so dobre volje, prepirali so se, pa se zopet pomirili. Veseli so odhali pozno v noč; po eden, po dva — so popodali na cesti. Kmet gostitelj jih spremlja — a pade pijan z obrazom v lužo, ves blaten obleži na tleh ko živina in renči.

To je bilo vseč hudiču in njegovemu glavarju.

„No“ hvalil je vladar vseh hudičev, „storil si povsem svojo dolžnost, dobro pijačo si mu skuhal. Pa kako si napravil?“

„Dal sem kmetu dobro letino“, hitel je veselo pohvaljeni hudič pripovedovati. „Slaba kri je bila vedno v njegovi naravi — le duška ni imela, dokler je bil v potrebi. Zdaj je pa premoženje, ki mu ne da miru: vedno išče le razveseljevanj. Povedal sem samo, kako se pije žganje — a ko je skuhal iz božjega daru žganje, vzbudila se je v vsa slaba kri in prosto delovala. Če bode pa vedno pil žganje, porok sem, da ostane vedno živina!“

Glavar vseh hudičev se je močno veselil teh besedij, pohvalil vernega hudiča in ga nadaril s častjo in mogočnostjo, dobro vedoč, da je v resnici žganje najbolje sredstvo, ki spravi toliko nesrečnežev v hudičevo oblast.

odpadnikov. Tudi zagrebški nadškof še ni imenovan. Madjarska vlada se poteza še vedno za kanonika Vučetiča zato, ker je ta hud Madjaron, papež pa neče o tem možu ničesar slišati in se brani imenovati ga. Kdo bo prej cdnehal, ali papež ali madjarska vlada, bomo šele videli. Bog daj, da bi papež ostal trden! — **Ogerska** zbornica izvolila si je predsednika, a že pred volitvijo se je pokazalo, da bodo nasprotstva v novi zbornici še huja nego so bila v stari. Na Ogerskem in sicer v komitatu Arva nastala je huda lakota. Žetev se letos ni obnesla, krompir je segnil in ljudje nimajo o čem živeti. Vlada je sicer obljubila, da bode tem nesrečnikom izdatno pomagala, a storila še ni nič. Na tisoče in tisoče je ljudi, ki trpé lakoto, a več ko sto jih je že lakote umrlo. To je pač grozno! — Na **Ruskem** je lakota že precej ponehala, ker vlada vse tiste, ki so prizadeti, kar najbolje mogoče podpira. — Na **Nemškem** imajo vedno kake homatiije. Mladi nemški cesar govori pri vsaki priložnosti tako, kakor da je le on gospodar države in da nima narod nič govoriti. To je pa proti ustavi in zato se upirajo Nemci cesarju kar najbolj mogoče. Ravno ta govor in pa veliko pomanjkanje med delavci v Berlinu

je bil uzrok, da so delavci začeli te dni razsajati. Hodili so po ulicah in razgrajali, v nekaterih bolj samotnih ulicah pa so napadli tudi različne trgovine, sosebno take z živili, ter vse oropali in pohiše uničili. Razgrajalci hoteli so tudi v cesarski dvorec, pa jim je policija ubranila. — V **Belgiji** mislijo spremeniti ustavo. Zdaj so se združili proti kraljevim terjatvam celo najhujši nasprotniki, klerikalci in liberalci. Kdo vé, kako se bo ta razpor končal. — Na **Francoskem** dobili so končno novo ministerstvo, katero pa gotovo ne bo dolgo živelo, zakaj sovražnikov ima vse polno, prijateljev pa skoro nič. — Na **Grškem** nastal je nevaren razpor med kraljem in ministrom Deljanisom. Kralj hotel je ministra odstaviti, le ta se brani in ne gre. Vsa zbornica je za ministra in proti kralju. — V **Carigradu** umorili so neznan hudodelci bolgarskega zastopnika dr. Vulkovića, gotovo iz političnih nagibov. — Na **Srbskem** še vedno niso razmere takšne, kakor bi bilo želeti. Radikalna stranka se je razcepila in je gotovo, da bodo morali odstopiti nekateri ministri, ali zgodilo se bo to šele po končanem zborovanji narodne skupščine.

Dopisi.

San Carlos do Pinhal v Braziliji. [Izv. dop.] Tri leta je že tega, kar sem zapustil preljubo svojo domovino, pa še vedno se mi toži po nji, še vedno se nisem navadil tukajšnjega življenja, čeprav se mi še dosti dobro godi. Z velikim trudom in največjo varčnostjo sem si toliko pridobil, da imam zdaj svojo hišo, a koliko sem prestal, predno sem si jo zaslužil, to se ne dá popisati. Hiša me velja 2000 gld., dobil bi pa lahko zanjo še enkrat toliko, a kaj mi pomaga, ko denar tukaj skoro nobene vrednosti nima. Rad bi šel domov na Kranjsko, če bi pa za 4000 gld. popirnatga denarja hotel imeti zlatega denarja, izgubil bi več kakor polovico. Že več kakor dve leti imamo pri nas republiko, ta daje svoj

denar po 1, 2, 5, 10, 20, 25, 30, 50, 100, 200 in 500, a tudi denar, kakor je bil za časa cesarja hodi po deželi, ponarejenega denarja je pa toliko, da človek nikdar ne vé, ali ima kaj ali nima nič. — Duhovščina je v Braziliji ravno taka, kakor na Kranjskem, samo redka je, a zato, ker je od vasi do vasi po 8, 10 in 12 ur daleč. — Najbolje se godi tistim, ki imajo veliko sveta. Nekateri imajo nasajeni kavo, ki je vredna po 100.000, 200.000 in tudi 300.000 gld. Kdor dela pri teh, res da zasluži lepe krajcarje, ali trpljenje je pa tudi takšno, da se Bog usmili. Kdor more, naj ostane domá; kdor gre v svet se navadno kesa. J. Žitnik z Vrhnike.

Slovenske in slovanske vesti.

(Poseben prijatelj neresnice) mora biti g. Franc Avguštin farni administrator na Kopanji. Ta gospod drznil se je namreč kričati povsod okoli, da „Rodoljub“ zapeljuje v krivo vero, da uči krivo vero itd. Ker se s takimi značaji ne utegnemu spuščati v daljši prepir, naj bode g. administratorju kopanjskemu povedano le to-le: Dokler nam pri sodišču ne dokažete, kar ste trdili, izjavljamo mi, da je vaše početje skrajno nepošteno in da vedoma lažete, ako trdite, da „Rodoljub“ uči krivo vero, ali pa vanjo zapeljuje. Ker pa duhovnik ki laže, skruni s tem svojo obleko in svoj stan, zato pravimo mi, sram Vas bodi g. Franc Avguštin!

(Deželni zbori.) V četrtek sešli so se deželni zbori avstrijski in pričeli s slovesno sv. mašo svoje delovanje. Deželni zbori bodo zborovali do Velike noči in kakor vse kaže, bodo v nekaterih zborih prav hude razprave. Dal Bog, da bi nam tudi kaj koristile!

(Vesela vest za tužno Istro.) Znano je, kako neusmiljeno ravna jo isterski Lahoni s tistimi hrvatskimi kmetovalci, ki so pri zadnjih volitvah storili svojo dolžnost kot Slovani in volili slovanskega poslanca. Ne le, da Italijani od takih Hrvatov nečejo kupovati vina, začeli so jim tudi odpovedovati posojila in rubijo brez usmiljenja vsakogar, kdor o določenem roku ne plača vsega zneska. Posojilnice v Pulji, v Kopru in v Trstu nimajo

dovolj denarjev, da bi ustregle vsem prošnikom, italijanski denarni zavodi pa ne dadó ničesar. Baš zato pa je banka „Slavija“ na predlog nje ljubljanskega generalnega zastopnika g. Ivana Hribarja sklenila skočiti v pomoč isterskim Hrvatom in Slovencem ter dovolila za sedaj 200.000 gld. da se razposodijo na zemljišča v Istri.

(Volitve v Kanfanaru.) Pri volitvah v občinski zastop kanfanarski zmagali so bili o svojem času Lahoni na prav čuden način. V volilni komisiji bili so namreč sami Lahoni, in ko so ti bili oddali svoje glasove, zaprli so ob 1/2 9. uri zjutraj vrata in rekli, da je volitev že končana. Na ta način izvolili so štirje volilci deset občinskih zastopnikov. Hrvatski volilci, katerih je prišlo nad 70, niso mogli več glasovati in so se zategadelj pritožili. Namestništvo v Trstu je zdaj, po preteku sedmih mesecev, razveljavilo tisto goljufivo volitev in razpisalo drugo. Ako se bo pri tej volitvi godilo vse pošteno in tako, kakor veli postava, potem bodo zmagali Hrvati z veliko večino in bo Kanfanar izgubljen za Lahone.

(Jugoslovanski klub.) Jugoslovanski poslanci, kar jih je odločnih in zavednih, namreč dr. Laginja, Spinčić, Bianchini in Dapar, niso člani Hohenwartovega kluba. Kakor se čuje, združili se bodo ti poslanci v poseben jugoslovanski klub in bodo odsle v državnem zboru govorili izključno le hrvatski.

(Pri zadnjih volitvah v Istri) godili so se tu in tam izgredi. Večinoma so razgrajali Italijani, toda ker teh ni nihče videl, se jim tudi nič zgodilo ni; drugače pa je bilo s Hrvati in minoli mesec bilo je pred sodiščem v Rovinju obsojenih 16 hrvatskih volilcev na daljšo ječo. Zatožence je zagovarjal državni poslanec dr. Laginja, ki je v svojem govoru poudarjal in dokazal, da so bili Hrvati prisiljeni tako ravnati, kakor so ravnali, kajti Italijani so je izzivali. Sploh pa — rekel je dr. Laginja — se je pri zadnjih volitvah mogel vsakdo prepričati, da merijo v Istri z dvojno mero. Italijanom je bilo dovoljeno vse, kar so hoteli storiti, žandarji niso videli ničesar; kadar pa je bilo treba storiti kaj Hrvatom, tedaj so sodelovali tudi žandarji in ščuvali ljudstvo. Sodišče obso-dilo je, kakor rečeno, vse zatožence. Karakteristično je to, da nobeden sodnikov ni razumel hrvatski, ampak da so morali poklicati tolmačev.

(Umrli) je č. g. Anton Domieelj, duhovnik v pokoju, v Št. Petru pri Gorici. Rajnik je bil vsekdar iskren rodoljub in naudušen Slovan. Naj v miru počiva!

(Peregrin Kajzelj.) trgovec in mestni odbornik ljubljanski, jako zaslužen in unet rodoljub, ki si je posebno za „Dramatično društvo“ pridobil velikih zaslug, umrl je dne 22. m. m. v Ljubljani. Bodi mu časten spomin!

(Slovenska šola v Trstu.) Tržaški mestni magistrat je naložil Jožefu Vodopivcu naj naznani kmalu imena vseh starišev, oziroma očetov, kateri so dne 26. novembra 1889. l. podpisali prošnjo za slovensko šolo pri sv. Jakobu v Trstu, potem število za šolo godnih otrok in sedanje bivališče. Ministerstvo je od magistrata

zahtevalo proračun za ustanovitev dveh slovenskih šol v Trstu. Torej vender enkrat! Saj je bil pa tudi že zadnji čas.

(Razpisana služba.) Pri deželni vladi na Koroškem je razpisana služba okrajnega živinozdravnika. Prav rado-vedni smo, bo li vlada poklicala na to mesto moža, ki je zmožen slovenskega jezika. Živinozdravnik na Koroškem, kateri ne zna slovenski, je prav tako nepotreben, kakor učitelj, ki ne zna našega jezika. Gledé učiteljev se vlada na nas nič ne ozira, kako pa bo z živinozdravnikom? Le trkajte, koroški bratje, vam bodo že odprli!

(Kranjska trgovinska in obrtniška zbornica) izvolila je v zadnji seji gg. Ivana Perdana, trgovca, za predsednika; Antona Kleina, lastnika tiskarne, za podpredsednika in Filipa Zupančiča, stavbenega mojstra za provizoričnega predsednika.

(Občinske volitve v Slatini.) V lepi Slatini na slovenskem Štajerskem bodo v kratkem volitve. Nemci so tam veliko let gospodarili in pripravili občino skoro na kant, ker so ji nakopali sila veliko dolgov. Sploh pa tudi občinsko premoženje ni v redu in se bo za to župan imel zagovarjati. Nemci delajo na vse kripnje in goljufajo tudi pri sestavi volilnih zapisnikov, pa kakor vse kaže, jim bo to le malo pomagalo.

(Nove župnije.) Kapelanije v Barkovljah, Bazovici in na Kontovelju v tržaški škofiji so povišane v župnije.

(Nova šola.) Ljudsko šolo v Vodah pri Trbovljah bodo razdelili v dve štirirazredni šoli, za dečke in za dekleta posebe.

(Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem) napravilo bo po Veliki noči dne 27. aprila t. l. svoj občni zbor in zvečer sijajno slavnost pri Sandwirtu v Celovcu.

(Novo društvo.) V Vojniku nad Celjem, kjer gospodarijo še vedno nemčurji in sicer najhujši, sami odpadniki svojega rodu, snujejo katoliško politično društvo, kateremu bode ime „Edinost“.

(Dolenjski železnici) sta torej, kakor smo že sporočili, popolnoma zagotovljeni. Stavbe za progo Ljubljana-Kočevje oddado se tekom prihodnjega meseca; na črti Grosuplje-Novomesto se obhod sicer še ni vršil, ali le zaradi slabega vremena. Kakor hitro bo dotična komisija izdelala pregled in ga bo ministerstvo potrdilo, začelo se bo delo brez odlašanja tudi na tej progi. Že meseca maja se bode začelo delo, ker mora biti železnica gotova do dne 16. januarja 1894. — Delavcev, inženirjev in drugih takih mož bo torej po Dolenjskem kar mrgolelo in ti bodo pustili v deželi dosti denarjev, sosebnó tam, kjer bo tekla proga. Dolenjci bodo torej že med zgradbo imeli priložnost zaslužiti lepe denarje, samo če bodo previdni in skrbeli za vse, kar je treba, sicer se bo priklatil tujec in utaknil dobiček v svoj nemški žep. Prva stvar, na katero je misliti ljudem, so prenočišča za delavce. Ti niso izbirčni in plačujejo po 5 ali 10 kr. na dan, samo na upanje jim ne gre dajati, drugače ne plačajo nič. Potem je dobiti zaslužka pri hrani. Delavci ne morejo hoditi daleč po hrano, zato je treba postaviti na

primernem kraju "barake", kjer bo dobil delavec hrano, a na kredo mu ni dajati, sicer je izguba gotova. Ženske naj se pobrigajo, da bodo delavcem prale in kruh pekle; kmetovalci pa naj se založe z ovsem in senom, ker ga bodo lahko z dobičkom prodali. — Če bodo naši ljudje pametni in varčni, bode marsikdo nabral si majhen kapital!

(Buzetski Italijani) so grozno nestrpni ljudje in kar so izgubili v občini Buzet v Istri gospodstvo, se ne morejo potolažiti. Velikanska večina prebivalstva v tej občini je sicer hrvaška, a Lahoni se zato ne brigajo čisto nič in razgrajajo, kakor da so sami med sabo v tisti srečni kraljevini laški, kjer nimajo niti dosti neslane polente. Predrznost buzetskih Lahonov je tolika, da miroljuben človek proti večeru že več na ulice ne more. Kakor se naredi mrak, zbero se po ulicah razni ljudje dvomljive vrednosti, zvižgajo, hrkajo, pljujejo, pojejo izživljajoče pesmi in opsujejo vsakogar, kdor ne prisega na laško gaslo. Ti ljudje ne delajo nič, nimajo nič in so

vender vedno vina siti. Občina je nekaj časa molče gledala to početje, potem pa s krepko roko posegla vmes. Nastavila je dva policaja, ki sta imela narediti mir. Ker nista z besedo ničesar opravila, odvedla sta največjega kričaća v zapor. To je pa Lahone grozno razburilo; moški, ženske, celo otroci, vse je napadlo mestno hišo tako da sta bila policaja prisiljena izpustiti zaprtega razgrajalca, katerega je župan objavil sodišču. Odločno postopanje župana in policije je razkačilo Lakone kar najbolj mogoče in začeli so zalezovati tudi župana. Celo ženske so jele na ulici psovati župana in ko so takšno babišče deli pod ključ, bil je grozen vik in krik. Lahoni zbrali so se zopet pred mestno hišo in hoteli zaprto deklino osvoboditi, pa žandarji so prišli še o pravem času in razpodili kričaće, nekatere pa zaprli. — To počenjanje italijanske sodrge osvetljuje isterske razmere zelo čudno; Kdo vé, kaka nesreča bi se mogla zgoditi, da niso Hrvatje tako previdni in miroljubni.

Razne vesti.

(Dr. Fränzl vitez Vesteneck,) zet nekdanjega naščnega ministra barona Konrada, je bil več let okrajni glavar v Litiji, sicer pa obče znan kot hud nemškutar, ki je Slovence škodoval, kjer je le mogel. Ker se Vesteneck v Litiji ni obnašal, kakor je primerno za okrajnega glavarja, prestavila ga je deželna vlada na Štajersko, ker pa tudi tam ni ravnal, kakor se gre, odpustila ga je iz službe. Vesteneck je na to dobil službo tajnika pri trgovinski in obrtniški zbornici v Solnogradu in ker ima visoke in imenitne sorodnike, postal je tudi ravnatelj ondotne zavarovalnice proti nezgodam. Kot ravnatelj je poneveril vsega vkupe nekaj čez 2000 gld., celo po goldinarju je jemal, in vsled tega prišel pod ključ. Pri porotnih obravnavah sodili bodo tudi nekaj tako močnega gospoda okrajnega glavarja in deželnega poslanca.

(Grom in blisk po zimi.) Zadnje dni meseca februarja, ko je bil še visok sneg, nastala je na Hrvaškem in sicer v Ozalju blizu Karlovca velika nevihta. Grmelo in bliskalo se je kakor po leti, proti jutru je pa še strela udarila v zvonik.

(Upor na parobrodu.) Iz Trsta je imel odpluti v Brazilijo parobrod "Medea". Ravno pred odhodom pa so se uprli mornarji in se niso hoteli odpeljati iz strahu pred žolto mrzlico, ki razsaja v Braziliji. Le z veliko težavo dali so se mornarji pregovoriti in parobrod je mogel odriniti v široko morje.

(Volk na pokopališču.) V vasi Plaški na Hrvaškem zapazil je neki kmetovalec na pokopališču volka in ga hitro prepodil. Volk je bil odkopal nov grob popolnoma in že močno pregrizel krsto. Letos je na Hrvaškem sploh zelo veliko volkov, ki se upajo pri belem dnevu v vasi in do ljudskih bivališč.

(Roparski stotnik Atanas), ki je veliko let razgrajal na Turškem in Bolgarskem in še lansko leto oplenil pri Čerkeskeju neke evropske trgovce, naveličal se je svojega poklica. Pri Larisi v Tesaliji si je mož kupil lepo posestvo in bo tam preživel zadnje dni svojega življenja v miru in zadovoljstvu.

(Nesreča.) Začetkom tega meseca vozil se je neki agent iz Št. Janža čez Brunk na Zidani most. Pot čez Brunk je nevaren, ker je tam mnogo ledenih in strmih klancev. Kočijaš je bil pijan in je prevrnil voz; agent se je težko poškodoval na glavi, jeden konj pa si je nogo zlomil, pa tudi voz je precej pohabljen.

(Strahoviti ljudje.) Pred porotnim sodiščem v Ljubljani stal je te dni 26 let stari kajzarski sin France Lovrač iz Voljega Dola. Meseca septembra aprl se je na poti iz Trizav v Volji Dol s svojim bratom Martinom in ga zabodel z nožem v levo stran prs tako močno, da je Martin Lovrač vsled te rane umrl nekaj dnij po tem. Sodišče je obsodilo Franceta Lovrača na šest let težke ječe. — Čevljar Janez Dolinar iz sodnega okraja tržiškega obsojen je bil na osem let težke ječe, ker je svojo ženo ubil. Dolinar je bil pijanec. Nekega dne je prišel domov in zahteval od žene 3 kr. za žganje. Žena mu jih ni hotela dati in je prigovarjala pijanemu možu, naj gre spat, ta pa ni slušal žene, ampak pograbil motiko in udaril ženo po glavi, da je umrla nekaj ur pozneje. — Šestnajst let stari gostačev sin Janez Prestor iz Kozalj šel je na Šentjanžev dan v družbi posestnikovega sina Jožeta Osla iz cerkve v Št. Jurji domov. Na potu začeli so ti fantje "fucati", a pri tej igri izgubil je Janez Prestor ves svoj denar, kar ga je grozno jezilo. Pred koncem gozdiča podstavil je Prestor Oslu nogo, da je ta padel na tla, potem pa vrgel Oslu pas okrog vratu in ga začel daviti, kričaje: "Ne pustim te, pès, moraš crkniti". Osel ponujal je Prestorju ves denar, a Prestor le ni odnehal, šele ko je bil Osel onesvestil se, pustil ga je Prestor, in vzešši ves denar odšel domov. Sodišče obsodilo je Prestorja na sedem mesecev težke ječe.

(Iz Št. Janža pri Zidanem mostu) nam piše prijatelj našega lista: Lani poleti so na tukajšnjem pokopališču izkopali na sodno povelje pred šestimi leti umrlega Janeza Martinčiča iz Gabrijev, ker je bil nekdo raznesel vest, da ga je njegova lastna sestra zastrupila. Preiskava je pokazala, da je bil v resnici otrovan in sodišče v Novem mestu obsodilo je Marijo Martinčič, ki se je na

zadnje udala in svoje hudodelstvo obstala, na 20 let težke ječe. — Koncem februarja so pa zopet sodnijsko izkopal nekega, pred Božičem umrlega posestnika iz Murenc. Sumi se, da sta ga zastrupili žena in lastna hči. O izidu preiskave še nismo dobili poročila.

(Ošpice.) V Marenbregu na Štajarskem zaprli so ondotno šolo zaradi ošpic; isto tako v Rakeku na Notranjskem.

(Železno gledališče.) V Ameriki sestavili so gledališče iz železa, katero se dá vsak hip razložiti in predstaviti na kak drugi kraj. To gledališče je povsem varno ognja in velja pol milijona goldinarjev. Kakor se čuje, napravili bodo tudi v drugih ameriških mestih železna gledališča.

(Poskušen samomor.) Neka dekla iz Št. Janža na Dravskem polji skočila je te dni v Mariboru v Dravo, ko je pa bila v vodi, začela je na ves glas upiti in klicati na pomoč. Mestni policaji so hitro prihiteli in rešili neumno dekle.

(Grozen prizor.) Blizu Beljaka stanoval je v neki samotni koči zidar s svojo družino. Mož je hodil v Beljak na delo. Žena je bila že delj časa bolna in umrla, ko ni bilo moža doma. Najstarejša hči je šla iskat ljudij, da bi pomagali položiti mater na oder. Ko se je vrnila, videla je mačka, ki je mrtvi materi odjedel že nos, ustnice in vse meso do vratu. Hčerka odgnala je žival le z velikim trudom od mrtve matere.

(Pomiloščenje.) Presvetli cesar pomilostil je 79 kaznjencev, ki so bili obsojeni na večletno kazen. Štirje teh kaznjencev so bili zaprti na ljubljanskem Gradu, dve ženski pa sta bili v kaznilnici v Begunjah.

(Glavo si je razbila) neka delavka M. Mlinarič v Ptui. Padla je s prvega nadstropja neke hiše tako nesrečno, da je mrtva obležala na kamnitem tlaku.

(Otroka zadušila) je neka dekla v okolici Ravne blizu Šoštanja, potem pa truplo zakopala v gnoj. Žandarji izvedeli so za to hudodelstvo še tisti dan in brezsrčno mater odpeljali v zapor.

(Od žalosti zblaznela.) V Trstu padel je policaj Simič tako nesrečno po stopnicah, da so ga smrtno ranjenega morali odpeljati v bolnico, žena njegova pa je od žalosti zaradi te nezgode znorela.

(Grozna nesreča.) V Slovenjem Gradci dogodila se je te dni grozna nesreča. Lekarnar Kordik delal je za svojega sina umetalni ogenj. Tvarine, katere je zmešal v to svrhu, so raznesle posodo, kar je lekarnarja tako težko poškodovalo, da je malo ur potem umrl.

(Poboj.) Pretekli ponedeljek napadli so štirje fantje z vilami in motikami posestnikovega sina Gašparja Grila in sicer blizu Zaloga, ko se je vračal domov v Veliko vas, v kamniškem okraju. Poškodovali so ga tako težko, da je obležal mrtev. Divjaki zglasili so se drugi dan sami pri sodišču na Brdu ter izpovedali, da so storili to hudodelstvo iz ljubosumnosti.

Za kratek čas.

Dasi so bili Šebreljci po svojem najboljšem prepričanju razumni ljudje, očitali so jim vendar nagajivi sosedi, da so neumni. Da bi zamašili še v tej zadevi svojim obrekovalcem usta, ukrenil je občinski svet, da pojdejo kupit pamet v Tomin. Kakor so ukrenili, tako so storili. Župan je šel v Tomin iskat v lekarno za jeden goldinar pameti. Lekarnar mu je seveda rad ustregel in dejal mu pamet v lepo škatljo. Po poti domov si je pa mislil župan: „Čemu bi si jaz ne vzel nekoliko več pameti, kakor drugi? Prvič sem župan, drugič pa se trudim po daljni poti za njo“. Tako je tudi storil. — Oprezno je odprl škatljo — ali, o joj, pamet je smuknila iz nje in skočila v grmovje. Hitro planil je župan za njo, a pamet, to je miši, katera je bila v škatlji, ni mogel več ujeti. Lahko si predstavite žalost Šebreljcev, ko so izvedeli, da jim je pamet ušla v grmovje!

V. K. R.—ir.

Gospodar in hlapec sta sedela pri južini. Žganci niso bili dobro zabeljeni, zato je hlapec svojo žlico vedno v dno utikal, da bi prišel do bolj mokrega. Gospodar to nekaj časa mirno gleda, a ko oni le ne neha tako delati, prime za skledo, jo obrne, da so žganci pali na mizo in pravi: „Na vrag, sedaj boš pa jel lahko od vrha.“

Sodržan.

Poučne stvari.

Papir iz železa.

Že l. 1851. so bili razstavili v Londonu papir iz železa, na kateri se je dalo prav dobro pisati. Od tedaj pa so to iznajdbo tako popolnili, da 1800 listov takega papirja ni nič debelejši, nego palec stare mere. Železen papir je zelo gladek in piše se nanj prav z lahka.

Koliko je črešnjevo drevo vredno.

Ko so razširjali neki kolodvor v poreski pokrajini, morali so tudi njivo kupiti, na kateri je rastle črešnja. Lastnik je dokazal s pričami, da mu črešnja na leto toliko dobička daje, kakor če bi naložil glavnico od 2000 goldinarjev in je zahteval to vsoto kot odškodnino. Po dolgem pogajanju so mu izplačali za črešnjo 1440 goldinarjev.

Združene države ali Unija,

kamor hodijo Slovenci tako radi zaslužka iskat, štejejo sedaj 62.980.780 prebivalcev. Največje mesto je New-York (Njujork), ki šteje (brez Brooklyna) 1.515.301 prebivalcev, potem pa pride Čikago v državi Illinois s 1.099.850 in Filadelfija s 1.046.964 prebivalci. Brooklyn, ki je združen po 2 kilometra dolgem mostu (najdaljšem na svetu) z Njujorkom, ima 806.343 duš. Blizu pol milijona imajo: Saint Louis v državi Misuri 451.770, Boston 448.477 in Baltimore 434.439. Na osmem mestu stoji San Francisco z 298.997 prebivalci. Od 200.000 do 300.000 prebivalcev ima osem mest, med njimi tudi glavno mesto cele Unije Washington (230.392), Detroit (205.876) in Milwaukee (204.468), kjer posebno mnogo Slovencev biva. Od 100.000 do 200.000 prebivalcev ima 12 mest, med njimi Mineapolis (164.738) in Saint Paul (133.156),

obedve v državi Minnesoti, ki je postala mnogim Slovincem nova domovina.

Kako je ravnati s sesnimi praseta angleških plemen?

Pri reji angleških plemen skrbeti moramo pred vsem, da se ne bodo svinje oprasile po zimi, ker so praseta neizrečeno občutljiva proti mrazu, te živali potrebujejo gorko ležišče in gorki hlev. Nadalje je gledati, da dobiva doječa svinja zmeraj dobro in lahko prebavljivo krmo, ki je zadosti tečna ter upliva ugodno na mlečnost. Vsaka najmanjša napaka v krmljenju se na hitroma spozna tudi na prasutih. Pretečna krma je ravno tako malo vredna, kakor pokvarjena ali skisana krma. Od pretečne krme je tudi mleko pretečno in praseta dobé od njega hromoto. Najbolj ugajajo doječi svinji mlekarški odpadki, kuhani krompir, pesa, korenje, pšenični otrobi, zelena detelja itd.

Ker je angleško plemo v obče maloskrbno, dogaja se večkrat, da svinja svoje mladiče zaduši; zategadelj moramo dobro paziti na bližajoči se porod, med katerim je treba biti navzoč, da se praseta zaporedoma, kakor se porodé, na stran položé, da jih ne more svinja poškodovati ali celo zadušiti. Najbolje storimo, če jih sproti vlagamo v pripravljen verbas, katerega smo nalašč v ta namen nastlali z mehko slamo, da se v njej praseta čim preje osuše. Kakor hitro silijo potem praseta k materi, treba jih je tjekaj spraviti in tako pri sescih razvrstiti, da dobé najslabotnejša praseta najboljše sesce spredaj na prsih.

Mladim prasetom treba je ostre mlečne zobe s kleščami odščipati, da ne zbadajo in grizejo sescev; to dè časih svinji tako težko, da raztogotena od bolečin požre tudi svoje mlade.

Praseta prenašajo najtežje moč in mraz; treba jim zategadelj dobro nastilati s suho slamo, katero pa kaže zrezati, da se ne morejo preveč zariti, ker jih sicer svinja lahko zgreši ter se nanje vleže. Angleška praseta obolé rada na driski in njej sledeči slajnici; temu vzrok je večidel napačna hranitba doječih svinj. Če praseta ne poginejo vsled teh bolezni, tpe pozneje na kostnih boleznih, kar opazujemo zlasti na krivem hrbtišču. Lišaji in kožni spuščaji so tudi nasledki neprimerne reje angleških praset.

Škodljivost plesnove krme.

Plesniva krma je veliko bolj škodljiva, kakor si to v obče predstavljamo. Plesnena krma provzroča klánje ali kóliko in neprebavljivost v zvezi z napenjanjem zadnjega života časih tudi z vnetjem in celo prisadom, tako da živali tudi poginejo. Zraven tega prikaže se pogostoma krč in nekaka mrtvoudnost, kar opazujemo tudi pri zastrupljenji.

Plesniva krma je vzrok, da breje živali tudi zvržejo. In kolikokrat se ne zgodi pri nas, da pokladamo plesnivo krmo brez vsega premisleka na nevarne posledice? Časih dajemo plesnivo krmo, ne da bi to sami vedeli, ker se plesenj napravi večkrat tudi znotraj krme, zlasti debelo-stebelnate, ki ima votla ali luknjičava stebila. Skrbeti je torej, da krma ne postane plesniva; plesenj pa zabramo najbolj, če shranjujemo krmo na suhih prostorih. Najslabše ravnamo seveda v tem oziru, če shranjujemo seno ali slamo na hlevih, podu itd., ki so tako slabo pokriti, da skozi nje dežuje. Tako spravljena krma nam ne le splesni, marveč tudi segnije.

Kdaj kaže spomladi prevlačiti ozimno setev?

Z vlačenjem nameravamo zrahljati zemljo, ki se je usedla in strdila po zimi; v zrahljano zemljo vstopa namreč zlahka zrak do rastlinskih korenin, kar zdatno pospešuje rodovitnost zemlje. Tudi topota prihaja lažje v zrahljano zemljo, med tem ko se plevel zatira.

Jasno je, da ne bo treba vlačiti zemlje, ki je že sama na sebi rahla; to bi ji prej škodovalo nego koristilo. Tudi ne smemo prej vlačiti, dokler ni zemlja zadosti osušena. Kjer skušamo torej plevelnim setvam pomoči z brano na rahli zemlji ali kjer sejemo deteljo vmes, treba je zemljo potem takoj povaljati.

Če hočemo s pridom zrahljati težko zemljo, moramo jo dobro prevlačiti in sicer šele tedaj, ko se je pričela žitna rast. Malo dnij potem lahko zapazimo, da dobi žito temno-zeleno barvo ter da se na hitroma in močno razraste. Res se z brano marsikatera rastlina izrije, vendar ostane število izritih rastlin tako malenkostno, da ne trpimo nobene škode v primeri z veliko koristjo tacega dela. Ovsu ustrezemo z brano najbolj v težki zemlji, ki se je po dežju na vrhu strdila.

Vlačenje ozimnih setev spomladi oponaša se najbolj ob toplem in oblačnem vremenu, če potem kmalo dežuje, presuhe ali premokre zemlje niso za to delo.

Kako je pridelovati hren?

Hrena ne pridelujemo nikdar iz semena, temuč le s pomočjo vsajenih korenin. Najboljši način saditve je pač ta, da zasajamo za mali prst debele in po 8 do 16 centimetrov dolge korenine v vrste, ki so 60 centimetrov narazen; v vrstah pa je korenine saditi po 40 centimetrov vsaksebi. Potrebne korenine za saditev narežemo od tanjših in stranskih korenin in sicer je zgornji konec poprek odrezati, spodnji pa napošev; to zato, da se pri saditvi korenine ne zatikajo narobe v zemljo. Korenine vtakniti je 4 do 8 centimetrov globoko v zemljo.

Če sadimo hren meseca maja, prodajamo ga lahko že meseca decembra; sicer je pa jemati korenino kolikor moč pozno iz zemlje. Shranjujemo jih pa kakor drugo korenstvo.

Hren uspeva najbolj v vlažni in hladni zemlji. Vlažne nižine s peščeno zemljo so posebno dobre, če so le dovolj gnojene z govejim gnojem.

Če obleži krava pred porodom.

Časih se tudi zgodi, da obleži krava pred porodom, ker ji ne pomagajo zadnje noge; krava ostane pri tem ješča in čila. To zlo pripeti se zaradi visoke starosti ali pa slabosti zadnjega života, ki je pri nosni živini močno napolnjen; vzrok je pa tudi lahko slaba hranitba ali pa, če se pri dvojčkih maternica preveč raztegne ali pa če se raztegne tudi vsled preobile sadne vode. To zlo opazujemo navadno pri živalih, ki so zmeraj v hlevu.

Notranja zdravila ne pomorejo dosti, istotako tudi ne mrznja križa. Najbolj storimo, če taki živinici dobro nastiljamo, ter jo prekladamo z ene strani na drugo. Večkrat ustane krava sama že pred porodom, večidel pa traja to stanje do poroda in preneha potem, ko se je zadnji život izpraznil z otelevitvijo.

Listnica uredništva.

Gosp. Josip Ažman, učitelj na Breznici. Potrjamo izrecno, da Vi dopisa iz Breznice, natisnjenega v št. 3. „Rodoljuba“ z dne 6. februarja t. l. niste pisali, nego da nam je došel od moža, ki ondodne razmere sam jako dobro pozna.

Loterijske srečke

dne 3. marca t. l.

Brno 36, 21, 60, 27, 28.

Tržne cene v Ljubljani

dne 2. marca t. l.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	11 50	Speh povojen, kgr.	62
Rež,	10 25	Surovo maslo,	72
Ječmen,	7 50	Jajce, jedno,	2
Oves,	7	Mleko, liter	8
Ajda,	9 75	Goveje meso, kgr.	62
Proso,	6 75	Telečje	58
Koruza,	2 50	Svinjsko	62
Krompir,	2 60	Koštrunovo	47
Leča,	11	Pišanec	60
Grab,	10	Golob	20
Fizol,	9	Seno, 100 kilo	196
Maslo, kgr.	86	Slama,	240
Mast,	64	Drva, trda, 4 metr.	7
Speh frišen	54	„ mehka, 4	5

Mala oznanila.

Vsaka beseda 2 kr.

Valentin Zarnika zbrani spisi, nevezani 60 kr., po pošti 70 kr.

Josip Jurčiča zbrani spisi, nevezani zvezek 60 kr., lepo vezan 1. — gld. po pošti 10 kr. več. Dosedaj je izšlo 10 zvezkov.

Kuverte s firmo (naslovom), račune itd. izvršuje po nizki ceni. "Narodna Tiskarna" v Ljubljani.

Dober in trajen zaslužek dobe osebe, katere pridejo mnogo v dotiko z občinstvom.

Pristno in čisto istersko črno vino

se dobiva postavljeno na Vodnjanski kolodvor

po 18 kr. liter

in višje pri **Giovanni Manzini-u**, posestniku vinogradov, Dignano-Istra. (21—3)

S. Gregorčič: **Poezije**. II. zvezek.

Dobivajo se vezani in broširani v raznih barvah, v pravi angleški platni, z zlato obrezo, pozlačenim hrbtom in pozlačeno sprednjo stranjo.

Elegantno vezani izvodi po 1 gld. 60 kr., Broširani "1", —, —, po pošti 5 kr. več.

Priporočam tudi svojo bogato oskrbljeno

knjigoveznico

z najnovejšimi stroji v izdelovanje vsako vrstnih knjigoveznih in galanterijskih del.

Udano se priporoča (17—8)

Franjo Dežman

knjigovez, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 6.

Zobni zdravnik iz Berolina

UNIV. MED.

DR. R. JACOBI

Stari trg št. 4 Ljubljana I. nadstropje

ordinuje od 9.—12. ure dopoldne in od 2.—5. ure popoldne; ob nedeljah od 9.—11. ure dopoldne; za siromake ob petkih od 9.—10. ure dopoldne. (22—3)

Razborni možje v starosti 25 do 30 let, neozelenjeni, zdravi in trdni, zmožni slovenskega in nemškega jezika v besedi in pisavi, neomadeževane preteklosti, kateri mogo dokazati, da žive v urejenih gmatnih razmerah, dobe lahko službo popotnika, kateri bi se morali posvetiti izključno in neprestano, za kar bi dobivali stalno plačo in posebne nagrade. Kdor je marljiv in vreden, ima priliko priti do gotove in stalne službe.

Oglas se pa samo take osebe, ki morejo zadostiti vsem tem terjatvam, katere rade potujejo in imajo trdno voljo stavljeni nalogo vedno z jednako marljivostjo in posebno vztrajnostjo izpolnjevati in se tudi sicer vesti tako, da ne bodo ni najmanjšega očitjanja.

Ako bi bil kdo voljan, ne da bi prevzel službo popotnika nego sicer mimo navadnega svojega posla delovati, da si pridobi postransk dohodek, tako ima sedaj priliko dobiti tako mesto, katero se dobro izplača, kajti dohodki se vedno množijo in trajajo dolgo let.

Lastnoročno v nemškem in slovenskem jeziku pisane ponudbe, katerim je pridejati prepiše svedoč in v katerih je navesti "reference", poslati je pod šifro: „201191“ v Gradec, poste restante. (23—3)

Ravnokar sta izšla:

Zvezek I. in II.

Levstikovih zbranih spisov

uradil **Frančišek Levce.**

Levstikovi zbrani spisi obsegali bodo 5 knjig in sicer:

Zvezek I.: Pesni — Ode in elegije — Sonetje — Romance, balade in legende — Tolmač.

Zvezek II.: Otročje igre v pesencah — Različne poezije — Zabavljice in puščice — Jéza na Parnás — Ljudski Glas — Kraljevski rokopis — Tolmač.

Zvezek III.: Povesti in potopisi.

Zvezek IV.: Kritike in znanstvene razprave.

Zvezek V.: Doneski k slovenskemu jezikoslovju.

Naročilna cena za vseh 5 zvezkov broširanih gld. 10-50, v platno vezanih gld. 13-50, v polfrancoski vezbi gld. 14-50, v telečje usnje vezanih gld. 15-50.

Naročila vsprejema založna knjigotržnica

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg

v Ljubljani. (24—1)